

POLITIČKA
MISAO

časopis za političke nauke

1

Zagreb
1964.

MISAO

POLITIČKA

časopis za političke nauke

BIBLIOTEKA Fakulteta političkih nauka ZAGREB
979

Uz prvi broj

Snaženje i razvitak socijalističkih društvenih odnosa, samoupravljačka praksa i originalni oblici u kojima se ostvaruje, kao i kompleksni uvjeti koji su historijska osnova novih političkih i socijalnih kretanja kod nas nužno zahtijevaju, egzaktni i produbljen, naučni pristup suvremenoj političkoj stvarnosti. Naučna misao postaje sve više bitan faktor svakodnevne političke aktivnosti. Improvizacija, prigodne reakcije, ad hoc argumenti, opće formule i zastarjele kategorije — sav taj arhaični balast mora da ustupa mjesta svestranim i egzaktnim analizama realnih političkih odnosa koji determiniraju naša društvena stremljenja i političke programe.

Politička aktivnost u suvremenom društvu postaje sve značajniji i sve neophodniji činilac društvenog napretka uopće i razvijanja ljudskih odnosa napose, ako pod političkom aktivnošću (ili politikom, u tekućem smislu riješi) shvatimo djelatnost kojom se uređuju odnosi, kako u pogledu općeg položaja čovjeka u društvu i u ostvarivanju vlasti kao specifičnom odnosu među ljudima, tako i u pogledu upravljanja stvarima. Bez svjesnog političkog djelovanja pozitivnih snaga, društvo bi bilo podložno stihiji, zapadalo bi u tehnokratizam i ekonomizam, a čovjek i njegovo oslobodilačko djelo bili bi nužno zapostavljeni.

Sve sazniji razvoj demokratizacije, a naročito samoupravljanja kao oblika socijalističke demokracije, zahtijevaju trajnu političku aktivnost svakog radnog čovjeka. Politička djelatnost, dakle, u suvremenom društvu postaje svojina najširih demokratskih slojeva radnog naroda. Pomoću nje radni čovjek radi za svoju slobodu. No kako se suvremeni revolucionarni društveni i politički preobražaj ostvaruje u veoma kompleksnim uvjetima i kako su njegovi putovi, oblici i metode u nas originalni, prirodno je da politička aktivnost u današnjim uvjetima mora biti predmet naučnih interesa i da konstituiranje političke nauke postaje praktični imperativ.

Razvoj marksističke političke misli u našoj zemlji u posljednjem deceniju daje snažan potstrek za naučnu politološku obradu. Tu političku misao, koja je dobila svoj formulirani izraz u Programu SKJ i novom Ustavu, kao i u stvarnim promjenama političkih odnosa, potrebno je naučno obraditi, a time i stimulirati.

rati njen daljnji razvitak. Osim toga, sve se više ukazuje potreba da se naučno sagledaju suvremena proturječja — kako u našoj socijalističkoj izgradnji, tako i u razvoju socijalizma u svijetu — što bi omogućilo da se formulira suvremena naučna teorija socijalizma. Jedna od osnovnih teza marksističke nauke jeste postojanje objektivnih zakonitosti u društvenom razvitku. Sagledavanje tih zakonitosti i razvijanje političke akcije na osnovu njih jedan je od osnovnih zahtjeva modernog socijalističkog pokreta. Stoga i naše društvo i suvremeni razvitak socijalizma, uopće, zahtijevaju da se socijalistička politička akcija naučno motivira. A ukoliko u praksi naša politička akcija, često polazi ili od previše uopćenih naučnih postavki ili je bez njih, onda je, sigurno, razvijanje političkih nauka utoliko neophodnije za svaki daljnji razvitak društva.

Dakle, socijalizam znači one društvene odnose u kojima se razvija proces oslobođenja čovjeka. Tako on nije ni tehnika ni ekonomika, nego određeni čovjekov položaj. Za suvremeno društvo socijalizam je u prvom redu društveni sistem koji oslobađa čovjeka ne samo od kapitalističkog ropstva i od otuđene birokratske vlasti, nego i od bijede u koju je čovjeka dovela stagnacija razvitka u određenim dijelovima svijeta. Socijalizam — to je bolje društvo, u kome se, na bazi najrazvijenije tehnike, stvaraju novi odnosi među ljudima zasnovani na istinskom oslobođenju čovjeka od svih oblika ropstva i stradanja. Takvom socijalističkom društvu stoje na putu ne samo društveni odnosi koji su izrasli iz kapitalizma, nego i svi oni društveni odnosi koji izrastaju na osnovu bilo koje vlasti odvojene od društva, odnosi koji u suvremenom društvu nastaju na osnovu tehnokratske organizacije društvenih djelatnosti.

I u našem društvu, uza sve to što se ono razvija na bazi podruštvljenih sredstava za proizvodnju i što se ideja samoupravljanja postavlja kao osnov njegovog političkog sistema, nastaju — što stihijskim putem, što uslijed djelovanja konzervativnih snaga koje izrastaju iz nerazvijenosti — i takvi društveni odnosi koji u suštini nisu socijalistički. Oni izrastaju iz tehnokratizma, a održavaju se često i zbog toga što nema dovoljno naučne analize njihovih korijena, pa, prema tome, ni adekvatne političke aktivnosti. Oni nastaju, nadalje, i zbog toga, što su određeni moralni zahtjevi, koji naoko izgledaju socijalistički, u stvari produkt zaostalosti. Nužno je da suvremena politička nauka svestrano i produbljeno analizira postojeća društvena proturječja i da političkoj akciji ukaže moguće putove savladavanja tih proturječja. Ako socijalizam hoće da suštinski rješava problem političkih odnosa, onda socijalistička naučna misao, kao oslobodilačka misao suvremenog čovječanstva, treba aktivno da sudjeluje u rješavanju svih tehničkih, ekonomskih i drugih takozvanih stručnih problema današnjice. Ako suvremeno društvo ne bi u socijalističkoj misli sagledalo svoje humanističke perspektive, onda bi ono zbog razvijene tehnokracije bilo stalno izloženo pritisku i nasilju birokracije.

Političke snage koje teže oslobađanju čovjeka moraju biti svjesne sile nad društvom koje se rađa iz suvremene tehnike i ekonomskih odnosa zasnovanih na toj tehnici, kao što moraju biti svjesne i činjenice da takve birokratske snage stvaraju svoju ideologiju koja se izražava u normativistički izopačenoj svijesti o stvarnim društvenim odnosima, u doktrinarstvu i pozitivističkim koncepcijama. Zbog toga naprednim socijalističkim snagama može biti najsnažnije oružje politička nauka koja razotkriva proturječja suvremenog društva i analizira pojave koje iz toga narastaju i, na osnovu zakonitosti društvenog razvitka, ukazuje na putove prevazilaženja sadašnjih proturječja i na one snage koje mogu biti nosioci napretka.

Stavljajući pred sebe zadatak da djeluje na razvijanje naučne politološke misli, redakcija ovog časopisa polazi od uvjerenja da time poduzima ozbiljan društveni posao, smatrajući da je razvoj političkih nauka nužan elemenat u izgradnji socijalizma i socijalističke kulture. Bez politološkog sagledavanja društvenih problema, kako u ekonomskim odnosima tako i u tehničkom razvoju i u razvoju kulture, socijalističko društvo ne bi moglo sagledati niti osloboditi bitne, humanističke tokove suvremenosti.

Pokretanje našeg časopisa svjedoči da u nas postoji potreba za razvojem istinske političke nauke i da naše društvo i naša nauka imaju snage koje će moći da budu nosioci takve nauke i uvjeta za njen razvitak. Stavljajući sebi u zadatak da doprinese razvijanju političkih nauka, naš časopis je samim tim odredio svoj specifični karakter. On nije ni sociološki, ni pravni, ni političko-ekonomski, ni filozofski. On je u punom smislu politološki, tj. pristupa onim društvenim fenomenima i odnosima koji imaju politički karakter, koje se, dakle, odnose na osnovni položaj čovjeka u društvu, na njegove odnose u vršenju vlasti, u upravljanju društvenim poslovima i u upravljanju onim poslovima koji se tiču njegova rada, njegova položaja u vezi s radom. Politički odnosi radnog čovjeka, njegove radne organizacije, njegove komune, njegove nacionalne zajednice i države, odnosi u suvremenom svijetu — to su problemi čija će naučna obrada naći mjesta u našem časopisu.

Redakcija je svjesna da iniciranje ovakvog časopisa, čija je ambicija i program da bude jedan od faktora u razvijanju naučne misli u oblasti politike, predstavlja u današnje vrijeme poduhvat koji zahtijeva mnogo optimizma, a sigurno i upornosti. Ali polazeći od toga da su potrebe ozbiljne, snage pristupne, a uslovi pogodni, redakcija časopisa je uvjerenjena da će uspjeti u svojoj zamisli, ako široki krug teoretičara, čiji je interes usmjeren prema politici i političkim naukama, pruži efikasan doprinos konstituiranju političke nauke. U tom smislu, časopis je otvoren svakom kvalitativnom, ozbiljnom studijskom prilogu.

Dr Leon Geršković